

Nadeelcompensatie en tegemoetkoming in planschade

Titel 4.5 Awb en afdeling 15.1 Omgevingswet:
tussen eenheid en verscheidenheid

Proefschrift

ter verkrijging van de graad van doctor aan de Universiteit Maastricht,
op gezag van de Rector Magnificus, prof. dr. Rianne M. Letschert
volgens het besluit van het College van Decanen,
in het openbaar te verdedigen
op donderdag 26 maart 2020 om 14.00 uur

door

Jonathan Hubertus Maria Huijts

Promotores

Prof. dr. Ch.W. Backes (Universiteit Utrecht)

Prof. dr. B.P.M. van Ravels (Radboud Universiteit)

Beoordelingscommissie

Prof. dr. G.E. van Maanen (Voorzitter)

Prof. dr. J.E. van den Brink (Universiteit van Amsterdam)

Dr. G.M. van den Broek (Universiteit Utrecht)

Dr. M.K.G. Tjepkema (Universiteit Leiden)

Woord vooraf

Gedurende mijn academische loopbaan ben ik nooit aangesteld geweest in de functie van promovendus. Dat u nu dit voorwoord leest, betekent dat er inmiddels toch een afgerond proefschrift ligt. Daarvoor ben ik in de eerste plaats dank verschuldigd aan mijn promotoren. Chris Backes zorgde altijd ervoor dat de grote lijnen van het onderzoek niet uit het oog werden verloren. Ook op persoonlijk vlak heb ik veel van hem geleerd. Bruno van Ravels gaf altijd scherpzinnig en gedetailleerd commentaar, waarin hij refereerde aan bronnen die alleen in de krochten van het nadeelcompensatierecht kunnen worden gevonden. Beiden waren van grote waarde voor de totstandkoming van dit proefschrift. Graag spreek ik ook mijn dank uit aan de leden van de beoordelingscommissie: Gerrit van Maanen, Berthy van den Broek, Jacobine van den Brink en Michiel Tjepkema. Hun commentaar was erg waardevol bij de afronding van dit boek.

Ook ben ik dank verschuldigd aan Ellen Hardy en Sascha Hardt. Samen met Chris Backes durfden zij het aan om een jonge, nog niet afgestudeerde masterstudent privaatrecht aan te stellen als docent staats- en bestuursrecht aan de gelijknamige afdeling van de Universiteit Maastricht. Het vertrouwen dat zij uitspraken door middel van deze - niet per se gebruikelijke - beslissing heeft mij altijd gemotiveerd om hard te werken aan dit proefschrift. Formeel gezien, had ik slechts één dag om aan dit onderzoek te besteden en moesten de drie resterende dagen van mijn aanstelling worden besteed aan het geven van onderwijs. Praktisch bleek echter regelmatig meer onderzoekstijd beschikbaar, omdat mijn Maastrichtse collega's bereid waren om bepaalde onderwijstaken van mij over te nemen. Ik ben hun erg dankbaar daarvoor, evenals voor hun collegialiteit, steun en vriendschap.

Na drie mooie jaren aan de Maastrichtse rechtenfaculteit begon ik aan een nieuw avontuur als docent aan de afdeling staats- en bestuursrecht van de Universiteit Leiden. Ook daar heb ik mij vanaf dag één als een vis in het water gevoeld, niet in het minst door mijn Leidse collega's. Zij maken dat ik iedere dag met veel plezier en vol goede moed naar mijn werk ga. Ook hen bedank ik graag voor hun collegialiteit, steun en vriendschap. Een bijzonder woord van dank wil ik bovendien richten aan het dagelijks bestuur van onze afdeling, dat wordt voorgezeten door Ymre Schuurmans. Samen met de overige bestuursleden gaf zij mij veel tijd en ruimte om aan dit proefschrift te werken, blijk van vertrouwen en waardering, en kansen om mijzelf te ontplooiën.

Ook een aantal andere personen wil ik graag bij naam bedanken. Dat geldt in de eerste plaats voor mijn (voormalig) kamergenoten: Eveline van der Linden, Sofie Polleunis, Alke Metselaar en Fatma Çapkurt. Ik heb altijd veel steun ontleend aan hun luisterende oren en motiverende woorden. Door de gezelligheid op onze kamers was het zeker geen straf om tot in de late uurtjes aan dit proefschrift te

werken. Vervolgens mag Fokke Fernhout zeker niet onvermeld blijven. Toen ik nog studeerde, introduceerde hij mij in de wereld van het wetenschappelijk onderzoek. Als beschermheer van het Infopunt Schade A2 Maastricht liet hij mij bovendien kennismaken met het nadeelcompensatierecht en was hij belangrijk voor de ontwikkeling van mijn schrijfvaardigheid. Ook bedank ik graag Rob Timmermans - die ik leerde kennen tijdens mijn werkzaamheden aan dit Infopunt - omdat hij mij regelmatig inzicht verschafte in de bestuurlijke nadeelcompensatiepraktijk van Rijkswaterstaat. Voorts ben ik dank verschuldigd aan Wendy Roger voor haar waardevolle taalkundige suggesties ten aanzien van de Engelstalige samenvatting van dit proefschrift. Ook bedank ik graag al mijn studenten: ik heb veel met jullie gelachen en van jullie geleerd, hopelijk was dat wederzijds!

Ten slotte wil ik mijn familie en vrienden bedanken. Daarbij noem ik bewust geen namen, zodat ik zeker weet dat ik niemand vergeet. De afgelopen jaren heb ik veel feestjes, verjaardagen en andere bijeenkomsten moeten laten schieten om dit proefschrift te kunnen schrijven. Hun begrip daarvoor en de onvoorwaardelijke steun die ik van hen heb gekregen, waren van onschatbare waarde. Meer in het bijzonder schieten woorden tekort om mijn moeder, broertje en zusjes te bedanken. Ik hoop dat zij desondanks weten hoe belangrijk zij voor mij zijn geweest gedurende het hele schrijfproces. Dit boek draag ik dan ook graag op aan hen. Die 'eer' zullen zij moeten delen met Pieter van Nunen - mijn veel te vroeg overleden oom, die in geuren en kleuren kon vertellen over zijn werk als muziekdocent aan het Munnikenheide college te Etten-Leur en de vele overige avonturen die hij beleefde. Hij was in vele opzichten als een vader voor mij. Het kwam geregeld voor dat hij op één dag meermaals vroeg hoe het met mijn boek ging, en welke titel ik nou precies zou krijgen als ik het eenmaal succesvol zou weten te verdedigen. Helaas zal hij dit boek nooit kunnen lezen, maar in gedachten reik ik het eerste exemplaar graag aan hem uit!

Het bronnenonderzoek voor dit proefschrift is afgerond op 7 maart 2019 - de dag waarop de Tweede Kamer het voorstel voor de Invoeringswet Omgevingswet aannam. Met latere publicaties, jurisprudentie en overige ontwikkelingen is in principe geen rekening gehouden.

Leiden, januari 2020

Jonathan Huijts

Inhoudsopgave

Woord vooraf	v
Lijst van afkortingen	xvii

1. Inleiding

1.1	Aanleiding tot het onderzoek	1
1.2	Het doel van het onderzoek en de te beantwoorden onderzoeksvragen	5
1.3	De plaats van het égalitébeginsel binnen het onderzoek	8
1.4	Methode en verdere afbakening van het onderzoek	10
1.5	Opbouw van het onderzoek	14

2. Het huidige en toekomstige nadeelcompensatierecht in vogelvlucht

2.1	Inleiding	17
2.2	Hoe de totstandkoming van een recht op nadeelcompensatie in de Nederlandse rechtsorde leidde tot een nadeelcompensatiedoolhof	19
2.3	Selectie van hedendaagse nadeelcompensatieregelingen	34
2.3.1	Afdeling 6.1 Wet ruimtelijke ordening	36
2.3.2	Beleidsregel nadeelcompensatie Infrastructuur & Waterstaat 2019	38
2.3.3	Twee Amsterdamse nadeelcompensatieregelingen	41
2.3.4	De Gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol	45
2.3.5	Conclusie	47
2.4	Het toekomstige nadeelcompensatierecht	48
2.4.1	Selectie van regelingen	48
2.4.2	Doelstellingen en uitgangspunten die aan de Wns ten grondslag liggen	49
2.4.2.1	De aan de Wns ten grondslag liggende doelstellingen	50
2.4.2.2	Uitgangspunten van de Wns	53
2.4.2.3	Een eerste, algemene reflectie op de doelstellingen en uitgangspunten	55
2.4.2.4	Tussenconclusie: beantwoording van de eerste deelvraag	58
2.4.3	De Omgevingswet	58
2.5	Staatsrechtelijke grenzen aan (formeel)wettelijke nadeelcompensatieregelingen en nadeelcompensatiebeleidsregels	64
2.5.1	Verhouding van de formele wet tot art. 1 EP EVRM	64
2.5.2	Verhouding van de formele wet tot het ongeschreven égalitébeginsel	66
2.5.3	De algemene verhouding van titel 4.5 Awb tot overige regelgeving	67
2.5.4	De regelgevende bevoegdheid van de regering en ministers	68

2.5.5	De regelgevende bevoegdheid van gemeenten, provincies en waterschappen	71
2.5.6	Grenzen aan de opstelling van beleidsregels	74
2.6	Totstandkoming van zuiverere schadebesluiten en de toetsing daarvan door de bestuursrechter	75
2.7	Conclusie	81
3.	De reikwijdte en exclusiviteit van nadeelcompensatieregelingen	
3.1	Inleiding	85
3.2	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	86
3.2.1	Verschillende methoden om de reikwijdte af te bakenen	86
3.2.2	Het uitputtende karakter van de afbakeningen van reikwijdte	90
3.2.3	Schaduwshade en het exclusieve karakter van de opsommingen uit de WRO en Wro	92
3.2.4	Op het planschaderecht toegespitste verklaringen	97
3.3	Deelvraag 3: het toekomstige recht	101
3.3.1	De reikwijdte van titel 4.5 Awb	101
3.3.2	De reikwijdte van afd. 15.1 Ow	105
3.3.2.1	Behoud van een limitatieve, exclusieve opsomming	105
3.3.2.2	Argumenten van het kabinet voor behoud van een limitatieve, exclusieve opsomming	107
3.3.2.3	Vergroting van de schaduwshadeproblematiek	108
3.3.3	Schematisch overzicht	111
3.4	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	112
3.4.1	Titel 4.5 Awb	112
3.4.2	Afd. 15.1 Ow	114
3.4.2.1	Het exclusieve karakter van art. 15.1 lid 1 Ow	114
3.4.2.2	Argumenten van het kabinet om geen regeling voor de schaduwshadeproblematiek te treffen	116
3.4.2.3	Verschuiven van het schademoment	119
3.4.2.4	Een oplossing voor de schaduwshadeproblematiek	121
3.5	Conclusie	128
4.	Causaal verband	
4.1	Inleiding	131
4.2	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	131
4.2.1	De tekst van de regelingen en de daarbij behorende toelichtingen	131
4.2.2	De causaliteitsleer van art. 6:98 BW	134
4.2.3	Conditio sine qua non in het planschade- en nadeelcompensatierecht	135
4.2.3.1	De planvergelijking	135

4.2.3.2	Schade door wijziging van juridische regimes in het nadeelcompensatierecht	139
4.2.3.3	Schade door feitelijk overheidshandelen in het nadeelcompensatierecht	141
4.2.4	Toerekening naar redelijkheid in het planschade- en nadeelcompensatierecht	142
4.3	Deelvraag 3: het toekomstige recht	146
4.3.1	Titel 4.5 Awb	146
4.3.2	Afd. 15.1 Ow	147
4.4	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	153
4.4.1	De motivering van het rechterlijk causaliteitsoordeel	154
4.4.2	Meervoudige causaliteit	157
4.4.3	Enkele losse opmerkingen omtrent afd. 15.1 Ow	163
4.5	Conclusie en concrete voorstellen	165
5.	Schade	
5.1	Inleiding	169
5.2	Voor compensatie in aanmerking komende schadesoorten	170
5.2.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	170
5.2.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	173
5.2.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	174
5.3	De eis van een belangenafweging	176
5.3.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	176
5.3.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	179
5.3.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	184
5.4	Vergoeding van kosten van schadebeperkende maatregelen	190
5.4.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	190
5.4.1.1	Gaan de geselecteerde, thans geldende regelingen in op de mogelijkheid tot vergoeding?	190
5.4.1.2	Een dubbele redelijkheidstoets	192
5.4.1.3	Zijn de kosten van de schadebeperkende maatregel onderdeel van de schade?	194
5.4.1.4	Is voorafgaande goedkeuring vereist voor het treffen van de maatregel?	195
5.4.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	196
5.4.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	196
5.5	Vergoeding van kosten van deskundigenbijstand	201
5.5.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	201

5.5.1.1	Gaan de geselecteerde, thans geldende regelingen in op de mogelijkheid tot vergoeding?	201
5.5.1.2	Rechtsbijstand en andere deskundigenbijstand	203
5.5.1.3	De dubbele redelijkheidstoets	203
5.5.1.4	Zijn de kosten onderdeel van de schade?	205
5.5.1.5	Forfaitaire stelsels	206
5.5.1.6	De redelijkheid van deskundigenkosten die de aanvrager heeft gemaakt met betrekking tot de indiening van zijn aanvraag om nadeelcompensatie	207
5.5.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	209
5.5.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	211
5.6	Vergoeding van wettelijke rente	216
5.6.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	216
5.6.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	221
5.6.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	222
5.7	Schadebegroting	223
5.7.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	223
5.7.1.1	Permanente waardedaling van onroerende zaken	223
5.7.1.2	Inkomensderving	231
5.7.1.3	Tijdelijke derving van woongenot	236
5.7.1.4	Conclusie	238
5.7.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	239
5.7.2.1	Titel 4.5 Awb	239
5.7.2.2	Afd. 15.1 Ow	240
5.7.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	243
5.7.3.1	Titel 4.5 Awb	243
5.7.3.2	Afd. 15.1 Ow	245
5.7.3.3	Overige aanbevelingen	249
5.7.3.4	Conclusie	250
5.8	Conclusies en concrete voorstellen	251
6.	Abnormale last	
6.1	Inleiding	255
6.2	Permanente waardevermindering van onroerende zaken	260
6.2.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	260
6.2.1.1	Specifieke normering ten aanzien van permanente waardevermindering van onroerende zaken	260
6.2.1.2	De minimumdrempel uit de Wro	261
6.2.1.3	Toepassing van de Heiloo-factoren op indirecte schade	264

6.2.1.4	Toepassing van de Heiloo-factoren op directe schade	269
6.2.1.5	De Heiloo-factoren zijn ook van toepassing buiten het planschaderecht	271
6.2.1.6	Conclusie	274
6.2.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	275
6.2.2.1	Titel 4.5 Awb	275
6.2.2.2	Afd. 15.1 Ow - de invoering van een gefixeerd forfait van 4%	276
6.2.2.3	Afd. 15.1 Ow - anticumulatiebepalingen	281
6.2.2.4	Afd. 15.1 Ow - algemene maatregelen van bestuur	282
6.2.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	282
6.2.3.1	Het gefixeerde forfait van art. 15.7 lid 1 Ow	283
6.2.3.2	Anticumulatiebepalingen	290
6.2.3.3	Art. 15.7 lid 4 Ow	292
6.2.3.4	Conclusie	292
6.3	Inkomensderving	293
6.3.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	293
6.3.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	306
6.3.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	306
6.4	Tijdelijke derving van woongenot	310
6.4.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	310
6.4.1.1	Geen inhoudelijke normering door de regelingen	310
6.4.1.2	De algemene jurisprudentielijnen	311
6.4.1.3	Derving van woongenot door uitvoeringswerkzaamheden	312
6.4.1.4	Geen evidente verschillen tussen de regelingen	316
6.4.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	316
6.4.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	316
6.5	Conclusies en concrete voorstellen	320
7.	De speciale last	
7.1	Inleiding	327
7.2	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	331
7.2.1	De rol en codificatie van het criterium van de speciale last	331
7.2.2	De afbakening van de referentiegroep	336
7.2.3	Conclusie	343
7.3	Deelvraag 3: het toekomstige recht	344
7.4	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	350
7.5	Conclusie en concrete voorstellen	356

8.	Risicoaanvaarding, niet voldoen aan de schadebeperkingsplicht en resterende vormen van eigen schuld	
8.1	Inleiding	359
8.2	Risicoaanvaarding	363
8.2.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	363
8.2.1.1	Algemene jurisprudentielijnen	363
8.2.1.2	Grondslag voor tegenwerping van risicoaanvaarding	371
8.2.1.3	Bronnen van voorzienbaarheid	376
8.2.1.4	De stappen van art. 6:101 BW	382
8.2.1.5	Conclusie	389
8.2.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	391
8.2.2.1	Een algemene bepaling in titel 4.5 Awb	391
8.2.2.2	Geen actieve risicoaanvaarding vanwege art. 15.5 Ow	392
8.2.2.3	Passieve risicoaanvaarding op grond van art. 15.6 Ow	395
8.2.2.4	Conclusie	400
8.2.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	401
8.2.3.1	Art. 4:126 lid 2, aanhef en onder a Awb	401
8.2.3.2	Art. 15.5 Ow	403
8.2.3.3	Art. 15.6 Ow	404
8.2.3.4	Conclusie	407
8.3	De schadebeperkingsplicht	407
8.3.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	407
8.3.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	411
8.3.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	412
8.3.3.1	De vier stappen van art. 6:101 BW	412
8.3.3.2	Een potentieel verwarrende overweging uit de jurisprudentie	414
8.3.3.3	Conclusie	415
8.4	Resterende vormen van eigen schuld	415
8.4.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	415
8.4.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	418
8.4.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	420
8.5	Conclusie en concrete voorstellen	423
9.	Overige materiële criteria voor toekenning van nadeelcompensatie	
9.1	Voordeelverrekening	429
9.1.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	429
9.1.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	435

9.1.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	435
9.2	Voldoende anderszins verzekerde schadevergoeding	439
9.2.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	439
9.2.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	444
9.2.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	445
9.3	Compensatie in natura	447
9.3.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	447
9.3.2	Deelvraag 3: het toekomstige recht	449
9.3.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	450
9.4	Conclusie	453
10.	Procedurele voorschriften	
10.1	Inleiding	457
10.2	Eisen die worden gesteld aan de aanvrager	460
10.2.1	Deelvraag 2: Huidig recht	460
10.2.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	461
10.2.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	461
10.3	Eisen die worden gesteld aan de aanvraag	462
10.3.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	462
10.3.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	465
10.3.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	466
10.4	Heffing van een recht	467
10.4.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	467
10.4.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	471
10.4.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	472
10.5	Verjaring	476
10.5.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	476
10.5.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	482
10.5.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	484
10.6	Raadpleging van een adviescommissie	486
10.6.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	486
10.6.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	490

10.6.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	491
10.7	Samenstelling van de adviescommissie	493
10.7.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	493
10.7.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	498
10.7.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	499
10.8	Inhoud van het advies	503
10.8.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	503
10.8.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	508
10.8.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	508
10.9	Inwinning van informatie door de adviescommissie	510
10.9.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	510
10.9.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	515
10.9.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	515
10.10	Mogelijkheden tot inspraak voor de aanvrager, het bestuur en/of derde-belanghebbenden	517
10.10.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	517
10.10.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	523
10.10.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	523
10.11	Termijnen	524
10.11.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	524
10.11.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	534
10.11.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	535
10.12	Rechtsmiddelen	542
10.12.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	542
10.12.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	542
10.12.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	544
10.13	Een voorschot op nadeelcompensatie of tegemoetkoming in planschade	548
10.13.1	Deelvraag 2: verschillen tussen de geselecteerde, thans geldende regelingen en verklaringen daarvoor	548
10.13.2	Deelvraag 3: Toekomstig recht	551
10.13.3	Hoofdvraag: spiegeling aan de doelstellingen en uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de Wns	551

10.14	Conclusie en concrete voorstellen	555
10.14.1	Voorstellen tot (a) aanpassing van titel 4.5 Awb	555
10.14.2	Aanbevelingen om (c) anderszins te voorzien in een bijzondere invulling, aanvulling of afwijking van titel 4.5 Awb	560
11.	Slotbeschouwing	
11.1	Inleiding	563
11.2	Aanbevelingen tot (a) aanpassing van titel 4.5 Awb	566
11.2.1	De aanbevolen redactie van titel 4.5 Awb	567
11.2.2	Reflectie op de aanbevolen redactie	575
11.3	Aanbevelingen tot (b) aanpassing van afd. 15.1 Ow	579
11.3.1	De aanbevolen redactie van afd. 15.1 Ow	580
11.3.2	Reflectie op de aanbevolen redactie	584
11.4	Aanbevelingen om (c) anderszins te voorzien in bijzondere invullingen, aanvullingen, of afwijkingen van titel 4.5 Awb	587
11.4.1	Inleiding en aanbevelingen tot wijziging van andere formele wetgeving dan titel 4.5 Awb of afd. 15.1 Ow	587
11.4.2	Aanbevelingen aan het kabinet of de regering	588
11.4.3	Aanbevelingen aan de rechter	592
11.4.4	Aanbevelingen aan overige bestuursorganen	594
11.5	Slotopmerking	598
12.	Valorisatie-addendum	
12.1	Doelgroep van het proefschrift	599
12.2	De algemene maatschappelijke waarde van het proefschrift	599
12.3	Toegevoegde waarde van het proefschrift voor actoren in de nadeelcompensatiepraktijk	600
12.4	Verhouding tot andere wetenschappelijke publicaties	601
13.	Summary	
13.1	Reason for the study	605
13.2	Objective of the study and the research questions to be answered	608
13.3	Structure	609
13.4	Answering the research questions	610
13.5	The first sub-question	611
13.6	The second sub-question	611
13.7	The third sub-question	612
13.8	The main research question	613
13.9	Final remark	618
	Lijst van aangehaalde literatuur	619
	Jurisprudentieregister	641
	Trefwoordenregister	659
	Curriculum vitae	663